

have Iyſnet over Landet, og ſaa vilde vi have naaet til en langt fyldigere og bedre Afgørelſe end den, vi nu ſtaa overfor. Jeg kunde friſtes til at ſige, at deſværre kan Tiden ikke give noget tilfredsſtillende Svar paa dette Spørgsmaal, naar denne Eventualitet nemlig ikke kommer til at indtræde. Jeg tror, at man bør ſtille ſig klart for Øje, hvad det er, der nu vælges imellem. ſe, hvad det er, vi have, og hvad vi gaa ind til, og derom maa jeg da atter gentage, at jeg er fuldt paa det rene med, at ſelve dette: Tilvejebringelſen af en lovlig, ordinær Finanslovf, er ikke nogen Gave til dette eller noget ſom helſt andet Ministerium; det er en Erhvervelse, til Betryggelſe for vor egen Fremtid; det er noget, ſom vi ſøge at ſkabe for vort Land, og hvorved vi ville gavne vort Folk. Det er et Grundlag, hvorpaa vi ville ſøge at ſtøtte Forfatningens Brug i Fremtiden. Der er ikke ved dette gjort Forſøg paa at ændre den nuværende Grundlovf. Det, vi have forſøgt paa, er, at opnaa den bedſt mulige Forſtaaelſe om dens Anvendelſe. Grundlovens Ord ſtaa uantastede. Derſom den Tid kommer, da Demokratiet føler ſig stærkt nok til at forſøge paa ad en stærkere Vej at gennemføre ſine Ønſter og Planer, ſaa er der i Grundloven ikke ændret noget derved. Kan det gøres, ſaa vil det kunne ſte. Jeg har kun det inderlige Ønſte, at man ogſaa fra denne Side, lige ſom jeg venter og forlanger det fra den anden Side, maa have lært noget af diſſe 10, ja maatte 20 Mars Kamp. Man har ſpurgt om eller ment, at vi vilde opgive noget af Folketingets gamle Standpunkter. Ja, jeg vil derom ſige, at med Henſyn til dette med de absolute gamle Standpunkter, der under alle Omſtændigheder ſkulle forſægtes, har jeg oftere haft Lejlighed til at ſige, at det ſtaar ikke for min Betragtning ſom det absolut væſentligſte. Men jeg tror, at det, ſom har betegnet de ſenere Mars politiske Arbejde her i Folketinget, er ikke Opgivelſen af de Formaal, ſom vi have kæmpet for; men det er Erkendelſen af, at vi gøre klogt i at arbejde hen til det Maal, ſom vi have ſat os, ad noget andre Veje end dem, der ere blevne benyttede for en halv Snes Mars ſiden. Jeg ſkal ikke paa nogen Maade atter komme tilbage til Spørgsmaalet om Skylden; der er jo ikke Tvivl om, at under alle ſtore Kampe er der nogen Skyld paa begge Sider, og jeg haaber, at denne Skyld og dette Anſvar ogſaa maa føles af alle Parter i Fremtiden.

Der er ſaa endelig ſagt, at jeg ikke havde Ret til at ende min tidligere Tale med Opfordring til at arbejde hen til, at der ſkulde ſtaffes Fred, og at denne Afſlutning eller

denne Løsning af den nuværende Konflikt ikke menes at være holdbar, og at det Flertal her i Folketinget, der agter at ſtemme for Løsningen, ſom den her foreligger, ikke er stærkt eller ſtort nok til at bære Fremtiden. Jeg vil derom kun ſige, at hvor forholdsvis lille dette Flertal end i dette Øjeblik maatte viſe ſig at være, har jeg den Tro, at under de Forhold, ſom vi nu forhaabentlig gaa ind til, vil der efterhaanden komme til at danne ſig et ſaadant Flertal, stærkere, end det er i Øjeblikket, ſom vil kunne drage den fulde Fordel, det ſulde Udbytte ud af den Tilſtand, ſom vi nu ſøge at tilvejebringe. Og ſom det efter mit Haab og mit Ønſte vil gaa her i Ringet, ſaaledes tror jeg ogſaa, at det vil være Tilfældet rundt omkring i vort Folk. Maa jeg kun derom ſige, at det er meget muligt, at der i det forſte Øjeblik ved Efterretningen om dette Forligs Afſlutning vil viſe ſig nogen Bitterhed, nogen Skuffelſe rundt omkring, at en og anden vil ſynes ilde om dette og en anden ilde om hint, og at der alſaa kan blive nogen Miſstemning. Saa vil jeg dog dertil føje, at jeg tror, at ligeſom den ſtore Del af vort Folk i ſit inderſte Hjerte, ſelv under Betænkelighed og ſelv under Mistvivl til, hvad der her gøres, dog i Dybet er glad ved, at vi naa til en Afgørelſe, ſom fører os ind paa lovlig Grund, ſaaledes vil ogſaa denne Følelſe komme til at udvikle ſig videre, og naar man ſer, hvorhen Udviklingen fører, vil man efterhaanden komme til at ſamle ſig om det Reſultat, ſom forhaabentlig naas i Dag, og ſige, at det var godt gjort, at vi endelig kom i Land, for at vi ſenere kunne komme til at gaa videre.

Bertelſen (Hjørring Amts 5te Valgfreds): Ja, jeg maa dog over for den ærede Ordfører, ſelv om det ſkal forurolige Højres Medlemmer, gøre en kort Bemærkning for min egen Skyld og for den Stilſings Skyld, ſom jeg indtager. Den ærede Ordfører maatte indrømme at min Opfattelſe af Retsſpørgsmaalet og af, hvad Folketinget har Ret til at gøre angaaende Retsſpørgsmaalet, var rigtig. Vi kunne jo ikke blive enige om, hvorvidt man fra de Herrer's Side nu anerkender Proviſorierne eller ikke, og det ſkal jeg derfor lade ſtaa hen; det vil jo ſiden viſe ſig, hvem der ſaar Ret. Men det, jeg ſærlig forlangte Ordet for, var for at gøre en Indſigelſe mod den Udtalelſe, ſom fremkom fra den ærede Ordfører i Anledning af, at det var blevet ſagt, at Afgørelſen her var et Brud paa Tro og Love. Jeg maa ſige, at det er ikke et Udtryk, jeg har brugt; men naar den